

***Απαντήσεις Νέα Γ΄ Λυκείου 2014**

A.
Ο Παναγιωτόπουλος επισημαίνοντας την εκτεταμένη χρήση των όρων «ανθρωπιστής» και «ανθρωπιά» σήμερα, επιχειρεί να τους αντιπαραβάλλει με τη χρήση και το περιεχόμενο που είχαν παλαιότερα, αλλά έχασαν με την πάροδο του χρόνου. Η πρωταρχική σημασία τους εκθείαζε τον ανυστερόβουλο άνθρωπο, το άτομο που λειτουργούσε ως πρότυπο που έμοιαζε ιδανικό και σπάνιζε στην καθημερινότητα. Σήμερα οι όροι έχουν αλλοιωθεί και τα νοήματά τους έχουν εκπέσει, εξαιτίας, όπως υπογραμμίζει ο συγγραφέας, της πολυχρησίας και της κατάχρησης των όρων από όλους μας, χωρίς να διατηρούμε το απαιτούμενο μέτρο και χωρίς την ψυχική μέθεξι στις επαφές μας με τους συνανθρώπους μας. Η απληστία και το κνήγι του ευδαιμονισμού καθιστά τον άνθρωπο απάνθρωπο. Κι όμως υπέρτατη προϋπόθεση της ανθρωπιάς είναι η θέληση για αυταπάρνηση, για αδιαπραγμάτευτη αποδοχή του άλλου, η δυναμική και ενεργή παρουσία δίπλα του και το αγκάλιασμα με ανιδιοτέλεια κάθε ατόμου. Έτσι μόνο επιβεβαιώνεται το μεγαλείο του ανθρώπου και η αξία του.

B.1

Ο άνθρωπος κατόρθωσε το ακατόρθωτο. Νίκησε τη Φύση και τα προσκόμματα που του έθετε. Νίκησε δυνάμεις υπέρτερες και δεινές. Δε νίκησε όμως τον εαυτό του και τα πάθη του. Παρέμεινε έρμαιο των αδυναμιών και των ενστίκτων του, παρασύρθηκε από την ακόρεστη δίψα του για περισσότερη δύναμη, περισσότερα αγαθά. Ο υπερκαταναλωτισμός και ο υλοκεντρισμός κατευθύνουν τη ζωή και τις επιλογές του και ως υλόφρων άνθρωπος παραγκώνισε/υποτίμησε τη σημασία του Άλλου. Έτσι κατέληξε αδίστακτος και αμοραλιστής, ατομικιστής και αδιάφορος για τον πόνο ή τα ελλείμματα των άλλων. Αποτέλεσμα αυτού είναι να γιγαντώνεται η αλλοτρίωση του, τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, τα αδιέξοδα της ζωής και της ύπαρξής του. Και όμως συνεχίζει να εθελουφλεί και την κάθε πράξη ανθρωπιάς, ανιδιοτέλειας ή αλτρουισμού την απαξιώνει ως απαρχαιωμένη ή αφελή και αξιοθρήνητη. Κι όμως, αν η στάση του δεν επανακτιμηθεί και επαναπροσδιοριστεί, η ίδια η ζωή θα καταλήξει ανυπόφορη και αφύσικη, επιβεβαιώνοντας το διορατικό αλλά και επίκαιρο «άνθρωπος άνθρωπω λύκος».

B.2.

α) Παραδείγματα, ορισμός (αναλυτικός), αιτιολόγηση. Για κάθε απάντηση δικαιολογούμε κάνοντας αναφορά στο κείμενο.

β) Συμπέρασμα και αντίθεση

B.3.

α) **αναλύσκεται** = ξοδεύεται, αφιερώνεται, προσφέρεται

οικουμενική = καθολική, παγκόσμια, διεθνή

διαστρεβλώσεις = παραμορφώσεις, αλλοιώσεις,

ολωσδιόλου = ολότελα, εντελώς

ευζωίας = καλοπέραση, ευδαιμονισμός

β) **κοινόχρηστος** ≠ ιδιόχρηστος (προσωπικός, ιδιωτικός κ.α)

συμμετοχή ≠ αποχή (αποστασιοποίηση κ.α)

αυτοακυρώνεται ≠ αυτοεπικυρώνεται (αυτοεπιβεβαιώνεται, αυτοπραγματώνεται κ.α)

γνώση ≠ άγνοια (αμάθεια)

αδιάκοπη ≠ ασυνεχούς (διακεκομμένης, προσωρινής κ.α)

B.4

- α) Αυτούσια μεταφορά ξένων σχολίων
Τίτλος / ονομασία οργάνωσης
- β) Η ανθρωπιά είναι κυκλική παρουσία.
ένα νόμισμα που κυκλοφορεί...
ένας όρος...σιγά σιγά φτωχαίνει

Γ.**ΕΞΑΦΑΝΙΣΗανθρώπου! Μπορείτε να βοηθήσετε?**

Ο βαθμός της ανάπτυξης και η γρήγορη πολιτισμική εξέλιξη σήμερα δείχνουν την πρόθεση της κοινωνίας να περιφρουρήσει την ανθρώπινη αξία. Τα κοινωνικά δρώμενα, όμως, επιβεβαιώνουν ότι αυτή η προσπάθεια δε στέφθηκε με επιτυχία. Οι επιλογές που γίνονται μεταξύ της τεχνικής και της πνευματικής ανάπτυξης και οι προτεραιότητες που δόθηκαν στην πρώτη, οδήγησαν στην περιθωριοποίηση του ανθρώπινου στοιχείου, στην κρίση των ανθρωπιστικών ιδεών.

A. Φαινόμενα που αποδεικνύουν το έλλειμμα ανθρωπιάς

- 1) Άμεση ανάγκη που καταλήγει σε ύστατη αξία γίνεται το χρήμα, ως μοναδικός στόχος η υλική ευημερία, εγκλωβίζει κάθε διάθεση δημιουργικότητας και ολόπλευρης ανάπτυξης της προσωπικότητας (καταναλωτισμός, ευδαιμονισμός).
- 2) Η διασάλευση του οικολογικού συστήματος γίνεται αυτόδηλος μάρτυρας της αδιαφορίας του ανθρώπου για τη ζωή, θέτει σε κίνδυνο την απρόσκοπτη εξέλιξη της.
- 3) Η ιδιοτέλεια και ο ανταγωνισμός επιβεβαιώνουν την απογύμνωση των ανθρώπων από τα ηθικά και συναισθηματικά στοιχεία της προσωπικότητάς τους, υποβάθμιση των διαπροσωπικών σχέσεων κ.λπ.
- 4) Ακόμα πιο στυγερή και απροκάλυπτη εκδηλώνεται η καταπάτηση των δικαιωμάτων των γυναικών και των ανθρώπων με ιδιαιτερότητες ή διαφορετικότητα.
- 5) Τα φαινόμενα της βίας αποσυνθέτουν την κοινωνική ζωή και αποδεικνύουν την ανάγκη του ανθρώπου, να επιτίθεται σε ένα περιβάλλον εχθρικό σε αυτόν (καταπάτηση δικαιωμάτων, αλλοτρίωση).
- 6) Δεδομένη θεωρείται η απάθεια του ατόμου σχετικά με τα κοινά προβλήματα, απολιτικοποιείται χωρίς να συμμετέχει στην επίλυση τους και υπάρχει ιδεολογική σύγχυση.
- 7) Οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες που μαστιάζουν αναπτυσσόμενες αλλά και αναπτυγμένες χώρες (ανεργία, υποσιτισμός, άστεγοι κ.α).
- 8) Ο συνεχώς διογκούμενος εξοπλισμός των οπλοστασίων κλονίζει κάθε ελπίδα για ειρηνική συνύπαρξη στα πλαίσια της παγκόσμιας κοινότητας.
- 9) Πολλοί είναι εκείνοι οι λαοί που ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες διαβίωσης ή καταδυναστεύονται από απάνθρωπα κοινωνικά και πολιτικά συστήματα.
- 10) Στυγνός ορθολογισμός, κυριαρχία του τεχνοκρατικού πνεύματος, αποπνευματοποίηση.
- 11) Απανθρωποποίηση της επιστήμης και της τεχνολογίας, επιστημονικά και τεχνολογικά. Επιτεύγματα καταστροφικά για τον άνθρωπο (π.χ. παραγωγή και χρήση βιολογικών και πυρηνικών όπλων, χρησιμοποίηση του ανθρώπου ως πειραματόζωου).
- 12) Ακόμα πιο στυγερή και απροκάλυπτη εκδηλώνεται η καταπάτηση των δικαιωμάτων των παιδιών στον αναπτυγμένο και μη κόσμο, παρόλο που παγκόσμιοι οργανισμοί διακηρύσσουν και προσπαθούν να περιφρουρήσουν την ανάπτυξη τους (σωματική, νοητική, ηθική, πνευματική, κοινωνική) σε συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας. Υψηλά είναι τα ποσοστά θανάτου εξαιτίας των ασθενειών και της πείνας. Γενικότερα, χιλιάδες παιδιά αναγκάζονται να ζουν κάτω από εξαθλιωμένες βιοτικές συνθήκες. Το εμπόριο παιδιών (για εκμετάλλευση των οργάνων τους) είναι σύνθητες φαινόμενο στον τρίτο κόσμο. Η παιδική πορνεία λαμβάνει οξυμένες διαστάσεις σε αρκετές χώρες (εμπόριο λευκής σαρκός). Συχνά μαρτυρούνται βασανιστήρια παιδιών σε χώρες με καταπιεστικά καθεστώτα για πολιτικούς λόγους.

Σε ευρεία κλίμακα παρατηρείται η κακοποίηση των παιδιών με ποικίλες μορφές:

- Ξυλοδαρμούς
- σεξουαλική κακοποίηση
- έρχονται αντιμέτωπα από νωρίς με την εγκληματικότητα, τα ναρκωτικά, την τρομοκρατία
- αναγκάζονται λόγω των κοινωνικών ανισοτήτων που η παγκοσμιοποίηση εντείνει να εκτελούν από πολύ μικρή ηλικία, κάποια εργασία, αποτελώντας φτηνό εργατικό δυναμικό (εκμετάλλευση)
- η παιδική αθωότητα και οι ανάγκες αυτής της ηλικίας ωθούν στη χρησιμοποίηση των παιδιών ως αντικειμένων προβολής από τη διαφήμιση για την ικανοποίηση εμπορικών σκοπιμοτήτων.

B. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ατομικές

- Ευσυνειδησία, ανάπτυξη ηθικής συνείδησης και αισθήματος ομαδικότητας.
- Ευαισθητοποίηση για τα κοινωνικά προβλήματα .
- Ατομική πρωτοβουλία (δωρεά αίματος, δωρεά οργάνων σώματος), ανάληψη ευθυνών και εκπλήρωση καθηκόντων.
- Ενδιαφέρον και ενημέρωση για τα πολιτικά και τα κοινωνικά ζητήματα, και κριτική αντιμετώπισή τους.
- Ανάληψη κοινωνικής δράσης, εθελοντική συμμετοχή σε οργανώσεις και κοινωνικά δρώμενα. Ευαισθητοποίηση του ανθρώπου για τα προβλήματα της εποχής του, έμπρακτο ενδιαφέρον γι' αυτά, ενεργοποίηση για την αντιμετώπισή τους (εθελοντισμός, ακτιβισμός)

Συλλογικές

- Έμφαση από τους φορείς αγωγής (Εκκλησία – Οικογένεια – Πνευματικοί άνθρωποι) και κυρίως το σχολείο στη σημασία του ανθρωπισμού και στην ανάπτυξη της συλλογικότητας. Ισχυροποίηση των θεσμών των μαθητικών κοινοτήτων και δραστηριοποίησή τους για ανιδιοτελή προσφορά στο κοινωνικό σύνολο (εθελοντικές δράσεις). Παιδεία ανθρωπιστική, που θα διαμορφώνει ήθος, κριτική συνείδηση και θα καταδεικνύει την ουσία της ανθρώπινης ζωής .
- Προβολή ανθρωπιστικών προτύπων από τα Μ.Μ.Ε. και ευαισθητοποίηση του κοινού για τα κοινωνικά προβλήματα (τηλεμαραθώνιοι, κοινωνικού περιεχομένου διαφημίσεις, κ.α). Καλλιέργεια ενός ανθρωπιστικού και συλλογικού κλίματος από τον καλλιτεχνικό και πνευματικό κόσμο (συνναυλίες με φιλανθρωπικό στόχο).
- Ενίσχυση και δραστηριοποίηση συλλογικών φορέων (π.χ. πολιτιστικοί σύλλογοι) και μη κερδοσκοπικών οργανισμών (π.χ. φιλανθρωπικά ιδρύματα) για την προσφορά στο συνάνθρωπο.
- Διαφύλαξη ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω διεθνών ή εθνικών οργανισμών π.χ. Γιατροί χωρίς σύνορα, action aid, Green Peace, Γιατροί του Κόσμου, Ύπατη Αρμοστεία Ηνωμένων Εθνών, Ο.Η.Ε., UNICEF. Διεθνής Αμνηστία, Χαμόγελο του Παιδιού κ.α
- Θεσμοί σύγχρονοι και δημοκρατικοί, ικανοί να αναπαράγουν τα ανθρωπιστικά ιδεώδη και να περιφρουρούν τα ανθρώπινα δικαιώματα (πολιτεία). Εγγυήσεις από την πολιτεία για τη διασφάλιση της δικαιοσύνης και της ισότιμης αντιμετώπισης των πολιτών. Αναθεώρηση της νομοθεσίας και ενδυνάμωση του κράτους πρόνοιας, αμερόληπτη απονομή δικαιοσύνης για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων.
- Συντονισμένη προσπάθεια σε παγκόσμιο επίπεδο για την εδραίωση της ειρηνικής συμβίωσης των λαών.

Επιμέλεια: Χατζηκαλλινικίδου Φωτεινή